

Spis treści

<i>L.p.</i>	<i>Tytuł i autorzy</i>	<i>Str.</i>
1	Jedziemy na wycieczkę – czyli jak zorganizować wycieczkę dzieciom w wieku przedszkolnym? - Barbara Szutkiewicz	4
2	Sztuczna inteligencja jako wsparcie nauczyciela - Jerzy Okraśniński	9
3	Masy plastyczne dla każdego - Elżbieta Baruch	15
4	STYMULOWANIE WSZECHSTRONNEGO ROZWOJU MŁODSZYCH UCZNIÓW POPRZECZ AKTYWNOŚĆ PLASTYCZNO - TECHNICZNĄ. - Małgorzata Lech	20
5	GRY I ZABAWY JĘZYKOWE – JĘZYK ROSYJSKI cz. II. Piłka plażowa i kolory. - Barbara Osipczuk	26
6	Konspekt lekcji chemii w klasie I liceum ogólnokształcącego (poziom podstawowy) - Aneta Wilczewska	27
7	Konspekt lekcji religii prawosławnej z wykorzystaniem podręcznika „Nasze spotkania z Bogiem” - Mirosława Pietkiewicz	29

Jedziemy na wycieczkę – czyli jak zorganizować wycieczkę dzieciom w wieku przedszkolnym?

Barbara Szutkiewicz – doradca metodyczny wychowania przedszkolnego

Wycieczka jest atrakcyjną formą spędzania czasu – szczególnie dla dzieci w wieku przedszkolnym. Wiedza, umiejętności i doświadczenia nabywane w jej trakcie są trwalsze niż te przekazywane w sali przedszkolnej przy użyciu sztucznego materiału. W trakcie wycieczki można zrealizować zamierzony cel, pod warunkiem, że jest ona dobrze przemyślana i zorganizowana. Analizując korzyści jakie płyną z uczestnictwa dzieci w wycieczkach możemy wyodrębnić następujące zalety – wycieczki: zaspokajają potrzeby poznawcze dziecka, ułatwiają poznawanie świata poprzez bezpośredni kontakt z rzeczywistością, sprzyjają rozwojowi zdolności obser-

wacji i zainteresowań, wzbogacają wiadomości i umiejętności, uczą samodzielnego myślenia, kształtują światopogląd, umożliwiają korelację między obszarami aktywności, rozbudzają uczucia patriotyzmu, miłość do ziemi ojczystej, uczą współpracy i współdziałania w zespole, rozwijają wszechstronną osobowość dziecka, kształtują poczucie estetyki, rozwijają zasób słownictwa, umożliwiają poszukiwanie, odkrywanie nowych zjawisk, rzeczy itp., stanowią wartościowy sposób gromadzenia spostrzeżeń (analiza, synteza, porównanie, rozumienie zjawisk, związków i zależności), wdrażają dziecko do samodzielnej pracy, wzbogacają przeżycia, uatrakcyjniają zajęcia w przedszkolu, zapoznają z bogactwem świata roślin i zwierząt, stwarzają radość i przyjazną atmosferę, uczą szacunku do ochrony świata przyrody i zwierząt, mają walory poznawcze, kształcące i wychowawcze.

Często jednak się zdarza, że wycieczka – szczególnie z dziećmi w wieku przedszkolnym – kojarzy się nauczycielom z niezbyt przyjemnymi chwilami, stertą papierów do wypełnienia, wyborem miejsca, myśleniem o bezpieczeństwie. W wielu przypadkach wybiera się więc najprostsze rozwiązania, jak wyjazd do kina, teatru, gdyż można w nich „ogarnąć” grupę. Ale nie

jest to, według mnie, korzystne rozwiązanie. Owszem, wyjścia do kina i teatru są w tych szczególnych czasach niezbędnym elementem poznawania dzieł sztuki w sposób naturalny i bezpośredni przez najmłodszych. Jednak nauczyciele powinni rozwijać w wychowankach inne zainteresowania, wyzwać w nich umiejętność czerpania radości z obcowania z przyrodą, poznawania zabytków architektury. Jak to zrobić, aby samemu poczuć się swobodnie, a nie jechać niejako z przymusu – bo tak każe dyrektor? Nauczyciel w swojej pracy powinien być profesjonalistą, a profesjonalista zna obowiązujące przepisy, potrafi połączyć je z wiedzą o wychowanku (poszczególnymi szczegółami jego rozwoju) i dokonać weryfikacji, co poskutkuje prawidłowym wyborem miejsca wyjazdu i jego dobrą organizacją. Jedynie w grupie maluszków rozpoczynających edukację przedszkolną nie zaleca się, w obawie o bezpieczeństwo wychowanków i ich proces adaptacyjny, organizowania wycieczki w pierwszym półroczu. Dzieci dopiero adaptują się do nowego środowiska, uczą się nieoddalania od grupy, przychodzenia na zbiórkę bez ociągania, szybkiego reagowania na polecenia nauczyciela. Z kolei całkowita rezygnacja z wycieczek również nie jest wskazana. W końcu to atrakcja dla dzieci, na

którą czekają z niecierpliwością. Wspólny wyjazd integruje grupę i dostarcza wielu emocji. Wycieczka powinna kojarzyć się przedszkolakowi z własnym, małym plecaczkiem, plastikową butelką z napojem, maskotką (pamiątką z wyjazdu) wiszącą przy plecaku lub schowaną w środku, skromnym prowiantem (małą kanapką, batonikiem), wypoczynkiem i radością z udanego wyjazdu. Po każdej wycieczce dziecko powinno wręcz domagać się kolejnego wyjazdu.

To, że wycieczka jest zaplanowana na konkretny dzień nie oznacza, że nie można przesunąć jej terminu. Czasem zdarza się, że dopięta na ostatni „organizacyjny guzik” wycieczka nie dojdzie do skutku, w związku z pojawieniem się czynników niezależnych, takich jak choćby uniemożliwiająca wyjazd pogoda czy choroba uczestników, albo nieoczekiwany problem z wynajętym autokarem.

Aby planując wycieczkę nauczyciel mógł odnieść pełen sukces powinien do tego przedsięwzięcia odpowiednio się przygotować. Przede wszystkim powinien kierując się swoją wiedzą z dziedziny psychologii rozwojowej, dokonać właściwego wyboru miejsca wyjazdu.

Często zdarza się, że nauczyciele, planują wyjazd w godzinach swojej pracy. Całodzienna wycieczka wymaga od nauczycieli większego niż zwykle zaangażowania, a zawód nauczyciela to swego rodzaju posłannictwo, powołanie do czerpania radości z dawania radości młodszemu pokoleniu. I to nie zamyka się w ramach czasu pracy. Wyjazd planujemy dla dzieci, zatem to ich możliwości należy brać pod uwagę. Inne miejsca wybierzemy dla dzieci młodszych, a inne dla starszków. Jeżeli np. „przegonimy” grupę trzy-, czterolatków po zoo, to co dzieci zapamiętają z takiego zwiedzania?

Zmęczenie i jedno z wielu, pewnie najbardziej rzucające się w oczy zwierzę, szybki posiłek i powrót do przedszkola, w którym z ulgą odpoczną. Nie na tym ma polegać przyzwyczajanie dzieci do czerpania przyjemności, zdobywania wiedzy o kraju. Nie taki ma być skutek wyjazdów. Nauczyciel dokonuje wyboru miejsca, które wcześniej odwiedził lub sugerował się opinią innych nauczycieli, którzy taką wycieczkę już odbyli. Jeżeli nie, stara się jak najwięcej dowiedzieć o miejscu docelowym – źródłem wiedzy może być Internet. Aby być przygotowanym na różne nieprzewidziane w planie wycieczki sytuacje, konieczne należy się zapoznać z położeniem wybranego miejsca i jego okolic.

Po dokonaniu wyboru miejsca i precyzyjnym określeniu celu wyjazdu nauczyciel zabiera się do wypełniania koniecznych dokumentów oraz przygotowania odpowiedniego zaplecza wyjazdu, w tym odpowiedniego ubioru przedszkolaka – co konsultuje z rodzicami. Po zapoznaniu się z przepisami można rozpocząć wypełnianie **karty wycieczki**. Ważne jest dokładne sprecyzowanie celu, realizowanego zagadnienia programowego i wszystkich innych informacji, zgodnie ze stanem faktycznym. Do karty dołączamy **harmonogram wycieczki**. I tu należy się dobrze zastanowić, aby racjonalnie zaplanować czas i podzielić go odpowiednio według planu wycieczki. Oczywiście, biorąc pod uwagę powyższe wskazówki dotyczące wychowanków. Przed wpisaniem do karty informacji o tym, kto będzie kierownikiem wycieczki, nauczyciele rozmawiają z dyrektorem placówki. To dyrektor wyznacza bowiem **kierownika wycieczki**. Nie jest to takie ot wyznaczenie, gdyż rola kierownika jest bardzo istotna. Na nim bowiem ciąży cała odpowiedzialność za zorganizowanie i prawidłowe przeprowadzenie wyjazdu.

Kolejnym krokiem jest zaplanowanie i skonstruowanie preliminarza wydatków. To bardzo istotna rzecz, gdyż pozwala na uniknięcie różnego rodzaju sugestii ze strony rodziców, gdyby się okazało, że po wycieczce trzeba będzie jeszcze coś dopłacić. Świadczy to też o niekompetencji nauczycieli organizujących wyjazd.

Do kompletu kierownik wycieczki dołącza również zgody rodziców na wyjazd dziecka, numer polisy ubezpieczenia wychowanków, listę uczestników wraz z opiekunami oraz regulamin wycieczki. Taki komplet dokumentów kierownik wycieczki przedkłada do akceptacji dyrektorowi placówki.

Jakie błędy popełniają najczęściej kierownicy wycieczki? Według kontroli Kuratoriów Oświaty w wielu przypadkach są to nierozliczane koszty wycieczki, brak jest również podsumowania (sprawozdania) z przebiegu wycieczki oraz realizacji zaplanowanych celów.

Aby ułatwić nauczycielom zebranie dokumentacji, proponuję skorzystanie z poniższych podpowiedzi:

- **Działania w zakresie krajoznawstwa i turystyki, formy zagraniczne i krajowe** - wycieczki przedmiotowe (także wyjazdowe, imprezy sportowe); wycieczki turystyczno-krajoznawcze; imprezy turystyczno-krajoznawcze (konkursy, turnieje, biwaki, złazy, rajdy, zloty czy spływy); imprezy turystyki kwalifikowanej i obozy wędrowne; imprezy związane z realizacją planu nauczania (zielone szkoły, przedszkola, szkoły zimowe i ekologiczne).
- **W dokumentacji wycieczki/imprezy należy umieścić** - zatwierdzoną przez dyrektora szkoły/przedszkola kartę wycieczki (wzór w rozporządzeniu z 8 listopada 2001 roku); listę uczestników wraz z poda-

niem ich wieku; zgody rodziców/opiekunów prawnych na uczestnictwo w imprezie/wycieczce niepełnoletnich dzieci; regulamin wycieczki/imprezy oraz potwierdzenie z zapoznaniem uczestników oraz opiekunów; polisę potwierdzającą ubezpieczenie uczestników wycieczki/imprezy NW, w przypadku wyjazdów zagranicznych od NW i kosztów leczenia; po zakończeniu wycieczki – podsumowanie oraz rozliczenie finansowe wycieczki/imprezy.

- **W przypadku wyjazdów zagranicznych** - dyrektor powinien zawiadomić organ prowadzący placówkę oraz organ sprawujący nadzór pedagogiczny o organizowanej wycieczce bądź imprezie. Dyrektor wyznacza również opiekunów wycieczki, których liczba uzależniona jest od wieku i liczby uczestników, stopnia rozwoju psycho-fizycznego, ewentualnej niepełnosprawności i stanu zdrowia wychowanków powierzonych ich opiece. Na liczbę opiekunów wpływa też specyfika wycieczki czy imprezy, warunków, środka lokomocji. W przypadku nieuwzględnienia przez kierownika wycieczki powyższych aspektów dyrektor powinien odmówić udzielenia zgody na zorganizowanie wyjazdu.
- **Kto może być kierownikiem wycieczek?** - W przypadku wycieczki turystyczno-krajoznawczej może to być nauczyciel, a po uzyskaniu zgody dyrektora – inna pełnoletnia osoba, która ukończyła kurs kierownika wycieczek szkolnych lub posiadająca uprawnienia przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, przewodnika lub instruktora turystyki kwalifikowanej bądź instruktora organizacji harcerskiej. Kierownikiem obozów wędrownych może być osoba, która ukończyła kurs kierowników obozów wędrownych, posia-

dająca ww. wymagania. Kierownikiem turystyki kwalifikowanej może być osoba z uprawnieniami przewodnika turystycznego, pilota wycieczek, instruktora z danej dyscypliny sportowej i posiadająca ww. wymagania.

• Co należy do zadań opiekunów?

Kierownik oraz opiekunowie wycieczek i imprez turystyczno-krajoznawczych powinni ściśle przestrzegać i stosować się do przepisów przeciwpożarowych, sanitarno-epidemiologicznych oraz zasad korzystania z dróg publicznych i szlaków turystycznych, przestrzegać opracowanego regulaminu wycieczki/imprezy. Kierownik i opiekunowie powinni posiadać umiejętności z zakresu udzielania pierwszej pomocy, do ich zadań należy zapewnienie fachowej pomocy lekarskiej w przypadku zaistniałej choroby lub wypadku uczestnika wycieczki/imprezy. Do zadań opiekunów należy w szczególności: współpraca z kierownikiem w zakresie realizacji programu, nadzór nad przestrzeganiem zasad bezpieczeństwa i regulaminu przez uczestników wycieczki, sprawowanie należytej opieki nad wychowankami uczestniczącymi w wycieczce czy imprezie. **Niedopuszczalne jest organizowanie wycieczek podczas burzy, śnieżyicy i gołoledzi.**

Jakich zasad należy przestrzegać, aby wycieczka była bezpieczna?

Wycieczka autokarowa - autobus powinien być oznakowany tablicą „PRZEWÓZ DZIECI”; miejsca przy drzwiach powinny zajmować osoby dorosłe (opiekunowie); przejścia w autokarze powinny być wolne, nie mogą znajdować się tam dodatkowe miejsca do siedzenia; postoje mogą odbywać się tylko w miejscach wyznaczonych (oznakowanych); po każdej przerwie należy sprawdzać liczbę uczestników;

w trakcie jazdy opiekunowie powinni pilnować, aby dzieci nie chodziły po autokarze, siedziały na swoim miejscu, nie śmieciły i nie niszczyły wyposażenia.

Wycieczka piesza - kolumna idących może poruszać się jedynie prawą stroną jezdni; liczba pieszych idących obok siebie nie może przekraczać 4 osób; długość kolumny nie może przekraczać 50 m, odległość pomiędzy kolumnami 100 m; a w przypadku dzieci do 10 roku życia kolumna porusza się lewą stroną jezdni lub pobocza, idąc dwójkami; opiekun powinien wykazać się znajomością terenu i posiadać mapę.

Wycieczka w góry - wycieczki na terenach górskich, leżących na obszarach parków narodowych i rezerwatów przyrody oraz leżących powyżej 1000 m n.p.m. mogą prowadzić wyłącznie górcy przewodnicy turystyczni.

Nauczyciele często dyskutują o liczbie opiekunów. Utało się już, że na każde 15 dzieci przypada jeden opiekun. Jednak lektura rozporządzeń uzmysławia, że nauczycielom zostawiono w tej kwestii zbyt dużą swobodę wyboru. Przepisy wyraźnie zwracają uwagę na stan i możliwości uczestników. Jeżeli więc mamy dziecko z jakąś dysfunkcją, nie bójmy się zabrać w roli opiekuna rodzica lub inną osobę dorosłą.

O czym jeszcze musimy pamiętać?

Opiekun wycieczki sprawdza stan liczbowy uczestników przed wyjazdem, po każdym postoju, zwiedzaniu oraz po przybyciu w miejsce docelowe. Należy pilnować, aby dzieci nie zbliżały się do przedmiotów mających połączenie z liniami wysokiego napięcia ani ich nie dotykały, nie jadły owoców nie wiadomego pochodzenia. Przed wyruszeniem na wycieczkę należy zaopatrzyć się w dobrze wyposażoną apteczkę. Uczestnicy wycieczki powinni być

ubrani odpowiednio do pory roku, rodzaju wycieczki i mieć odpowiedni ekwipunek. W regulaminie wycieczek ustalamy zasady prowiantowania. Przed wyjazdem lub wyjściem zaznajamiamy opiekunów z zasadami bezpieczeństwa, przypominamy też o tym dzieciom (dobrze jest odnotować ten fakt w dzienniku). Opiekunowie potwierdzają ten fakt podpisem pod deklaracją. Po przybyciu na miejsce należy zapoznać się z rozmieszczeniem dróg ewakuacyjnych, sanitariatów oraz innych miejsc przewidzianych w planie wycieczki. W razie nieszczęśliwego wypadku należy niezwłocznie udzielić pomocy potrzebującemu, powiadomić służby medyczne, rodziców i dyrektora placówki.

Na bazie przepisów przedszkola nauczyciele sporządzają regulaminy wycieczek i spacerów, z którymi są zobowiązani zapoznać rodziców swoich podopiecznych. Przepisy są surowe i ze względów bezpieczeństwa takie powinny być. My musimy się kierować zdrowym rozsądkiem i tak planować wyjazd i imprezy, aby były one przyjemnością dla dzieci i dla nas oraz nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia i życia naszych podopiecznych.

Aby zwiększyć bezpieczeństwo dzieci podczas wyjazdu na wycieczkę, możemy zaopatrzyć się np. w chusty jednakowego koloru, daszki na głowę, identyfikatory z numerem telefonu do wychowawcy. Każdy pomysł jest dobry i służy poprawie bezpieczeństwa dzieci. Nie zapominajmy o możliwościach psychofizycznych dzieci, ich wadach i dysfunkcjach. Przygotujmy się z każdej strony – jesteśmy przecież fachowcami. Niech z takiego wyjazdu każde dziecko wróci być może nieco zmęczone, ale szczęśliwe. Niech w naszych przedszkolakach obudzi się pasja i zamiłowanie do podróży.

Podstawy prawne dotyczące organizowania krajoznawstwa i turystyki przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki :

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 8 listopada 2001 roku w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. Nr 135, poz. 1516);
- Ustawa z dnia 18 stycznia 1996 roku o kulturze fizycznej (Dz.U. z 2001 roku, Nr 81, poz. 889 ze zmianami);
- Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 roku – Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2005 roku, Nr 108, poz. 908 ze zmianami);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 maja 1997 roku w sprawie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach, pływających, kąpiących się i uprawiających sporty wodne (Dz.U. z 1997 roku, Nr 57, poz. 358);
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 września 2005 roku w sprawie wzoru formularza listy podróżujących dla wycieczek w Unii Europejskiej (Dz.U. z dnia 30 września 2005 r.);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2002 roku, Nr 6, poz. 69 ze zmianami).

Sztuczna inteligencja jako wsparcie nauczyciela

**Jerzy Okraśiński – doradca metodyczny informatyki
i technologii informacyjno – telekomunikacyjnych MODM BCE**

Wstęp

Podczas podejmowania decyzji o sposobie realizacji tematu publikacji pomyślałem, że pójść tym razem krótszą drogą i użyć narzędzi, o których chce tu w paru słowach napisać. Szkielec artykułu z najważniejszymi treściami powstał w maksymalnie 15 min. To co było dla mnie najważniejsze, to zebranie przez AI informacji, których

wyszukanie zajęłoby mi znacznie więcej czasu. Wymagało to ode mnie jedynie zadania paru precyzyjnych pytań i wybrania sprawdzonych odpowiedzi. Na moją prośbę sztuczna inteligencja dopasowała także język do wieku potencjalnego odbiorcy. Założyłem, że czytelnikiem będzie uczeń w wieku 15-19 lat. Uznałem, że artykuł napisany dla tej grupy wiekowej może być zrozumiały także dla każdego innego starszego odbiorcy potencjalnie zainteresowanego tematem. Potem pozostało mi tylko sprawdzenie poprawności informacji, wygładzenie tekstu, usunięcie niektórych zdań i uzupełnienie artykułu o parę informacji wynikających z własnej wiedzy i doświadczenia.

Zapraszam więc czytelnika do oceny tej mojej krótkiej współpracy z AI. Nadmieniam, że włożyłem w tą pracę minimum wysiłku, a wydaje mi się, że skutek nie jest taki zły. Proszę też o zwrócenie uwagi na ilość stron internetowych użytych przez AI do stworzenia poniższej publikacji. Spis tych źródeł zamieściłem pod artykułem.

Niestety byłem zmuszony czasem poprawić „sztuczny” język naszej sztucznej inteligencji, np.:

- AI używało „maszynka”, zamiast „maszyna”
- AI użyło trzeciej osoby liczby pojedynczej – zamieniłem na pierwszą osobę liczby mnogiej
- poprawiłem też trochę błędów językowych, np. zamiast „maszyna naucza się”, użyłem „maszyna uczy się”.

Poniżej artykuł powstały przy udziale sztucznej inteligencji Copilot w dn. 4.04.2024 r.

„Uczenie maszynowe i sztuczna inteligencja. Czy mamy się tego bać?”

Uczenie maszynowe

Uczenie maszynowe to taki rodzaj komputerowej magii, dzięki której komputery uczą się jak ludzie. Wyobraźmy sobie, że maszyna może “myśleć” i “uczyć się” na podstawie danych, tak jak My uczymy się w szkole na podstawie książek.

Teraz kilka przykładów, które mogą pomóc w zrozumieniu zagadnienia:

1. Gra w Warcaby: wyobraźmy sobie, że maszyna chce nauczyć się grać w warcaby. Pokazujemy jej mnóstwo

partii, a ona obserwuje jakie ruchy prowadzą do wygranej. Po pewnym czasie sama potrafi grać coraz lepiej. To tak, jakbyśmy uczyli się grać w warcaby, patrząc na ruchy innych graczy.

2. Tłumaczenia Tekstów: pewnie wielu z nas korzysta z Google Translate. To właśnie uczenie maszynowe pozwala komputerom tłumaczyć teksty z jednego języka na inny. Komputer analizuje miliony tłumaczeń i uczy się, jak przetłumaczyć słowo po słowie.
3. Rozpoznawanie Obrazów: maszyna może “widzieć” obrazy i rozpoznawać na nich różne rzeczy, np. potrafi wykryć, czy na zdjęciu jest pies, czy kot. Wcześniej jednak ktoś mu musiał pokazać ogromną ilość kotów różnych gatunków tych zwierząt w różnych środowiskach i pozycjach. Gdyby nie takie uczenie (maszynowe) komputer nie miałby pojęcia jakie to zwierzę ma przed sobą. T
4. Rekomendacje w Sklepach Internetowych: wielu z nas od lat robi zakupy online. Sklepy internetowe używają właśnie uczenia maszynowego, żeby polecać nam produkty, które mogą się spodobać. Znają historię naszych zakupów, określają preferencje i podsuwają wyszukane propozycje. To tak, jakby maszyna była naszym osobistym doradcą zakupowym.

W skrócie, uczenie maszynowe to superpotęga komputerów, która pozwala im “uczyć się” na podstawie dostarczo-

nych danych i stawać się przez to coraz lepszymi w różnych zadaniach.

Oto kilka stron, które pozwolą zgłębić tajniki uczenia maszynowego:

1. HashDork: Na HashDork znajduje się 15 projektów uczenia maszynowego dla początkujących. To świetny sposób, aby zacząć praktykować i rozwijać swoje umiejętności. Przykłady projektów obejmują analizę danych Titanica, klasyfikację kwiatów tęczówki i przewidywanie cen domów w Bostonie.
2. Kaggle: Kaggle to platforma, na której programiści mogą współzawodniczyć, rozwiązywać problemy i uczyć się. Można tam znaleźć wiele konkursów związanych z uczeniem maszynowym, a także zestawy danych do eksperymentowania.
3. UCI Machine Learning Repository: To repozytorium zawiera różne zestawy danych, które można wykorzystać do nauki i testowania algorytmów uczenia maszynowego. Można tam znaleźć dane z różnych dziedzin, takich jak medycyna, finanse czy nauki społeczne.
4. Data.gov: właściwe miejsce dla zainteresowanych analizą danych publicznych. Data.gov udostępnia dane rządowe z różnych dziedzin, a to świetny materiał do nauki.

Należy pamiętać, że nauka uczenia maszynowego wymaga cierpliwości i praktyki.

Związek pomiędzy uczeniem maszynowym a sztuczną inteligencją

Powiedzmy więc jeszcze raz czym jest sztuczna inteligencja i uczenie maszynowe. Zrozumienie tych terminów pozwoli na określenie ich związku.

Sztuczna Inteligencja (AI): to taki ogólny parawan, pod którym kryje się wiele technik i pomysłów. AI to po prostu „nauczone” komputery, które próbują “myśleć” jak ludzie. Chcemy, aby komputer potrafił podejmować decyzje, rozpoznawać obrazy, czy tłumaczyć języki. To są właśnie niektóre obszary, w których realizuje się sztuczna inteligencja.

Uczenie Maszynowe (Machine Learning): to jedno z narzędzi, które pomaga komputerom stawać się coraz bardziej inteligentnymi.

Uczenie maszynowe jest więc częścią sztucznej inteligencji – a właściwie procesu jej uczenia i doskonalenia. Dzięki uczeniu maszynowemu komputery mogą analizować dane, wykrywać wzorce i dostosowywać się do nowych sytuacji. Innymi słowy, AI to ogólna koncepcja, a uczenie maszynowe to praktyczny sposób, w jaki komputery uczą się na podstawie danych. W skrócie, uczenie maszynowe to kluczowy element sztucznej inteligencji, który pozwala komputerom stawać się coraz bardziej sprytnymi.

Przykładowe korzyści i zagrożenia płynące ze sztucznej inteligencji

Sztuczna inteligencja (AI) to taki komputerowy czarodziej, który może “myśleć” i wykonywać zadania, tak jak ludzie. Oto, co jest fajne i co może być

niebezpieczne w związku z istnieniem AI.

Korzyści:

1. Większa Wydajność i Produktynność: AI może automatyzować powtarzalne zadania, dzięki czemu pracownicy mogą skupić się na bardziej kreatywnej pracy. To może zwiększyć produktywność i obniżyć koszty.
2. Lepsze Decyzje i Rozwiązywanie Problemów: AI analizuje duże ilości danych, co pomaga w podejmowaniu lepszych decyzji. W obszarach takich jak finanse czy opieka zdrowotna AI może przewidzieć trendy i pomóc w rozwiązywaniu problemów.
3. Przetwarzanie Dużych Ilości Danych: AI potrafi szybko analizować ogromne ilości informacji, np. dane medyczne, czy informacje o klientach. Pomaga to w identyfikacji ukrytych wzorców i trendów.
4. Poprawa Opieki Zdrowotnej: AI pomaga lekarzom w diagnozowaniu chorób i tworzeniu spersonalizowanych planów leczenia. W badaniach medycznych może identyfikować nowe połączenia/zależności.

Zagrożenia:

1. Bezrobocie: automatyzacja przez AI może prowadzić do zwolnień pracowników, szczególnie w branżach, gdzie zadania są łatwo zautomatyzowane. To może mieć negatywne skutki społeczne.
2. Nierówności Społeczne: nie wszyscy mają dostęp do AI. To może pogłębiać różnice między ludźmi.

3. Prywatność i Bezpieczeństwo Danych: AI korzysta z naszych danych. Musimy dbać o to, aby były bezpieczne i nie były wykorzystywane w złym celu.
4. Etyka i Odpowiedzialność: musimy zastanowić się, jak używać AI, aby nie zaszkodzić ludziom czy środowisku. To ważne, aby AI działało zgodnie z naszymi wartościami.

Powyższe treści przedstawiające korzyści i zagrożenia płynące z istnienia AI w naszym życiu wydały mi za mało dopasowane do warunków szkolnych. Poprosiłem więc sztuczną inteligencję (dn. 5.06.2024r.), aby napisała prostym językiem jakie są plusy i minusy działania sztucznej inteligencji w nauczaniu dzieci i młodzieży. Oto wynik jej ekspresowej „pracy”:

Zalety:

1. Spersonalizowana nauka: narzędzia oparte na sztucznej inteligencji analizują wyniki uczniów i dostosowują wsparcie, aby poprawić ich oceny.
2. Natychmiastowa informacja zwrotna: sztuczna inteligencja może dostarczać uczniom szybką informację zwrotną, co pomaga w ich rozwoju.
3. Automatyzacja zadań: sztuczna inteligencja może wykonywać powtarzalne zadania, pozwalając na bardziej efektywne wykorzystanie czasu nauczycieli.
4. Rozwijanie umiejętności przyszłości: uczniowie uczą się korzystania z nowoczesnych technologii, co jest ważne w dzisiejszym świecie.

Wady:

1. Zagrożenie dla nauczycieli: niektórzy obawiają się, że sztuczna inteligencja może zastąpić nauczycieli w niektórych zadaniach.
2. Uzależnienie od technologii: nadmierne poleganie na narzędziach opartych na sztucznej inteligencji może prowadzić do uzależnienia od technologii.
3. Bezpieczeństwo danych: konieczne jest dbanie o bezpieczeństwo danych uczniów, aby uniknąć naruszeń prywatności.

Warto pamiętać, że odpowiednie wykorzystanie sztucznej inteligencji może przynieść korzyści, ale wymaga ostrożności i świadomego podejścia.

Sztuczna inteligencja wyszukała informacje przy użyciu wyszukiwarki <https://bing.com/>

Do stworzenia artykułu wykorzystano następujące strony internetowe:

- <https://nano.komputronik.pl/n/uczenie-maszynowe-rodzaje-przyklady/>
- https://codenga.pl/artykuly/poradniki/co_to_jest_uczenie_maszynowe_machine_learning
- <https://www.qtravel.ai/pl/blog/uczenie-maszynowe-definicja-rodzaje-i-przyklady-zastosowania/>
- <https://www.rafalszrajnert.pl/uczenie-maszynowe/>
- <https://hashdork.com/pl/projekty-uczenia-maszynowego-dla-pocz%C4%85tkuj%C4%85cych/>
- <https://www.gettyimages.com/detail/>

photo/brain-machine-learning-digital-mind-technology-copy-royalty-free-image/2008520952

- <https://medium.com/@alikaswiderska/37-najlepszych-stron-internetowych-do-nauki-nowych-rzeczy-18d2642ce821>
- <https://oclab.pl/wstep-do-uczenia-maszynowego/>
- <https://www.unite.ai/pl/10-najlepszych-bibliotek-Pythona-do-uczenia-maszynowego-ai/>
- <https://ichi.pro/pl/10-najlepszych-kursow-do-nauki-tensorflow-dla-uczenia-maszynowego-w-2021-roku-63372753950795>
- <https://barrazacarlos.com/pl/zalety-i-wady-sztucznej-inteligencji/>
- <https://www.ozsk.pl/jakie-korzysci-i-jakie-zagrozenia-moze-stwarzac-rozwoj-sztucznej-inteligencji/>
- <https://dziendobry.tvn.pl/styl-zycia/sztuczna-inteligencja-korzysci-i-zagrozenia-czy-nalezy-sie-jej-obawiac-st7654192>
- <https://fintechportal.pl/sztuczna-inteligencja-zalety-wady-i-przyszlosc/>
- <https://szkolna24.pl/artukul/blog/sztuczna-inteligencja-w-edukacji-jej-rola-zalety-oraz-wady>
- <https://bing.com/search?q=plusy+i+minusy+dzia%c5%82a-nia+sztucznej+inteligencji+w+edukacji+dzieci+i+m%c5%82odzie%c5%bcy>
- <https://edun.pl/wiedza/sztuczna-inteligencja-ai-w-edukacji-najlepsze-rozwiazania-wspierajace-nauke-dziecka/>

- <https://barrazacarlos.com/pl/zalety-i-wady-sztucznej-inteligencji-w-edukacji/>

Kilka słów na zakończenie :

Powyżej mamy przykład jak w szybki sposób możemy dotrzeć do informacji, na które potrzebowalibyśmy wielu minut, czy nawet godzin pracy w sieci. Jako nauczyciele będziemy musieli przyznać, że AI może być nam ogromną pomocą i przynieść wymierne korzyści w zakresie zarządzania czasem, doskonalenia umiejętności i planowania oraz realizacji powierzonych zadań. Jednakże równocześnie musimy być świadomi, że podobnie pomyślą nasi uczniowie. Oni też pragną pracować efektywniej i z mniejszym wysiłkiem. Czy to takie złe i czy musimy się tym przejmować?

Jeśli przypatrzymy się aktywności dzieci i młodzieży w sieci w ciągu ostatnich kilkunastu lat, to musimy przyznać, że nasi uczniowie już od dawna korzystają z zasobów internetu, często przepisując słowo w słowo to, co tam znajdują. Dziś więc nastąpiła jedynie mała korekta - AI robi to za nich. To sztuczna inteligencja wyszukuje żądane treści i przedstawia je w określonej przez ucznia formie. Na dobrą sprawę, w dosyć dużym uproszczeniu, wszystko zostało po staremu, tylko skrócił się czas na dotarcie do tych informacji i poskładania ich w oczekiwaną całość. Nadal więc uczeń jest tym samym uczniem - mimo iż wyposażonym w potężne narzędzia, to jednocześnie często mocno zagubionym w gąszczu otaczających go informacji.

My zaś nadal jesteśmy i będziemy mu potrzebni. Relacja maszyny z człowiekiem, choć wchodzi w wysoki poziom zaawansowania, nigdy nie zastąpi spotkania serca nauczyciela z sercem dziecka. Możemy więc jak wcześniej, a może nawet bardziej niż wcześniej, być przy naszym uczniu, wspierać go w zrozumieniu nauczanych treści, pomóc w selekcjonowaniu i systematyzowaniu wszechobecnej wiedzy, asystować w nabywaniu oczekiwanych umiejętności – także społecznych, motywować w chwilach zwątpienia i ... skorzystać przy tym z dobrodziejstw AI. Jeżeli więc sztuczna inteligencja sprawi, że uczniowie choć odrobinę wydłużą swój wolny czas na aktywność fizyczną, spotkania z przyjaciółmi, zaangażowanie społeczne, to chyba bardzo dobrze nam wszystkim się przysłuży. Oby tylko tak się stało, ale to już temat na innych artykułach.

Masy plastyczne dla każdego

Elżbieta Baruch - doradca metodyczny plastyki MODM BCE

Zajęcia plastyczne odgrywają ogromną rolę bowiem wpływają na harmonijny i wszechstronny rozwój dziecka. To nie tylko rozwój małej motoryki, ale też rozwój poznawczy, społeczny i kulturalny. Plastyka posiada również znaczenie terapeutyczne, uspokajające, odprężające.

Od najwcześniejszych lat docierają do dziecka różne bodźce wzrokowe, dźwiękowe, słuchowe i czuciowe. Z upływem czasu mózg gromadzi coraz więcej naszych doznań i łączy je w spójną całość. Zmysły doskonalą się, a integracja sensoryczna przebiega coraz sprawniej. Dzięki temu dziecko poznaje otaczający świat i wraz z rozwojem mózgu coraz więcej rozumie. Im więcej zmysłów włączonych jest w odbieranie świata, tym rozwój dziecka przebiega sprawniej i szybciej. Jeżeli u dziecka następuje właściwa reakcja na bodźce to znaczy, że integracja sensoryczna jest prawidłowa. Odbierane bodźce zmysłowe nasz mózg przekształca w konkretne reakcje, działania, odczucia. W przypadku nieprawidłowości w przetwarzaniu bodźców sensorycznych możemy mówić o problemach z integracją sensoryczną. To natomiast może istotnie wpływać na rozwój dziecka. Zakłócenia odbioru lub przetwarzania bodźców dochodzących ze środowiska można zaobserwować w zakresie zmysłu dotyku, węchu i czucia. Zaburzenia mogą objawiać się w różny sposób. Może to być nadwrażliwość na światło, dźwięk, dotyk. Skłonność do gwał-

townych impulsywnych reakcji i nadpobudliwości. Dzieci z tego typu deficytami mogą mieć problem z orientacją w przestrzeni z brakiem koordynacji w zakresie wykonywanych ruchów. Często idzie to w parze z brakiem samodzielności w różnych obszarach wykonywania codziennych czynności. Problemy mogą przełożyć się na relacje z rówieśnikami i brak samoakceptacji.

Obok sensoryki istotna dla rozwoju dziecka jest motoryka w tym motoryka mała. Obejmuje ona ruchy o niewielkim zakresie dłoni i palców. Ruchy te nie wymagają angażowania całego ciała. Potrzebują skupienia i koncentracji w trakcie wykonywania czynności. Motorykę małą można ćwiczyć już u niemowląt, a w późniejszym wieku doskonale są czynności wykonywane podczas posługiwania się różnorodnymi narzędziami i technikami plastycznym: rysowanie, malowanie, wycinanie nożyczkami, rwanie papieru, przyklejanie drobnych elementów, lepienie, zagniatanie mas plastycznych.

Tym co spina małą motorykę i sensorykę może być sensoplastyka. Obejmuje ona różne aktywności plastyczne, które pobudzają wszystkie zmysły. Jednocześnie dziecko otwiera się na sztukę i kształtuje swoje zmysły artystyczne. Jedną z takich aktywności może być przygotowywanie i tworzenie z użyciem mas plastycznych. Wpływają one bowiem na wszechstronny rozwój dziecka. Koncentrują uwagę na wykonywanym działaniu rozwijając małą i dużą motorykę. Wzbogacają wiarę we własne możliwości uwalniając ekspresję twórczą. Wspierają samodzielność i współpracę oraz rozwój poznawczy. Pobudzają kreatywność. Tworzenie w różnych masach plastycznych pozwala na obserwowanie efektów swojej pracy z różnych stron. Jest to też okazja, by się ubrudzić, poczuć strukturę masy, którą można modelować ugniatać, gładzić, rozładować napięcie, kontrolować to co w efekcie ma z niej powstać. Masy plastyczne można wykonać we własnym zakresie i co najważniejsze z produktów bezpiecznych dla dzieci.

Samodzielnie wykonane masy plastyczne w warunkach domowych lub szkolnych czy nawet przedszkolnych są łatwe do wykonania. Mogą stanowić ciekawą zabawę w fazie przygotowywania jak i lepienia. Mają one wiele zalet i powinny być wykorzystywane ponieważ pozwalają ćwiczyć sprawność palców i całej dłoni. Wyzwalają również kreatywność.

Do najbardziej znanych mas plastycznych należy masa solna i masa papierowa.

Oto niektóre propozycje i przepisy na masy plastyczne do wykorzystania w pracy z dziećmi w różnym wieku.

Piaskolina

składniki: 0,5 łyżki mąki ziemniaczanej, opcjonalnie barwnik spożywczy, 1 łyżeczka płynu do naczyń i szklanka piasku, odrobina wody

Piasek połączyć z mąką ziemniaczaną. Wodę z płynem do efektu spienienia i następnie przelać do piasku.

Masą można bawić się jak piaskiem w piaskownicy.

Masa aksamitna

Składniki: 250 ml odżywki do włosów, 450 g mąki ziemniaczanej, 4-5 łyżek oleju, opcjonalnie barwniki spożywcze

Masa jest bardzo plastyczna. Po długotrwałym lepieniu traci wilgotność i zaczyna się sypać. Można wówczas dodać małą ilość wody. Nadaje się do przechowywania przez kilka dni w folii lub szczelnym pudełku.

Kosmiczna masa aksamitna

Składniki :8 łyżek mąki ziemniaczanej, 5 łyżek balsamu do ciała, brokat

Połączyć i wyrobić ręcznie wszystkie składniki.

Masa balonowa

Składniki: 4 łyżki kleju szkolnego w płynie, 4 łyżki żelu do prania, odrobina pianki do golenia

Całość należy wymieszać, aż do zgęstnienia masy. Masa jest rozciągliwa i za pomocą słomki można dmuchać z niej balony

Sztuczny śnieg z mąki ziemniaczanej

Składniki: 0,5 kg mąka ziemniaczana, woda

Do mąki dodać tyle wody aby uzyskać masę plastyczną. Jest ona mniej plastyczna niż śnieg z sody, ale bardziej nadaje się dla alergików.

Sztuczny śnieg z pieluchy

Składniki: pielucha jednorazowa, woda

Po wyciągnięciu ze środka granulek powoli łączyć z wodą do zgęstnienia masy

Są one bardzo chłonne i z jednej pieluchy wychodzi spora ilość śniegu. Ze względu na granulki używać ze starszymi dziećmi pod opieką dorosłego.

Sztuczny śnieg z pianki do golenia

Składniki: 8 opakowań sody oczyszczonej, pianka do golenia

Składniki wymieszać. Całość można wstawić do lodówki w celu przechowywania i nabrania cech prawdziwego śniegu.

Piankolina

Składniki: 4-5 łyżek mąki ziemniaczanej, 2 łyżki płynu do prania, 8-10 kropli kleju wikol

Wszystkie składniki łączymy dodając na końcu klej. Masę można używać wielokrotnie pod warunkiem przechowywania jej w zamknięciu w folii lub w szczelnym pudełku.

Kaszolina

Składniki: 400g kaszy manny, 150ml ciepłej wody

Zalać kaszę ciepłą wodą, aż osiągnie konsystencję nadającą się do ugniata. Opcjonalnie można dodać barwnik spożywczy.

Ciastolina bez gotowania

Składniki: 2,5 szklanki maki, 1 szklanka soli, 3-4 łyżki oleju, 1,5 szklanki przegotowanej gorącej wody.

Wszystkie składniki należy wymieszać do momentu gdy gorąca woda dokładnie zostanie wchłonięta, a masa stanie się kleista.

Masa porcelanowa

Składniki: 10 łyżek kleju wikol, 10 łyżek mąki ziemniaczanej, 3 łyżki oliwki dla dzieci, 3 łyżki soku z cytryny, opcjonalnie 2 łyżeczki gliceryny

Całość dokładnie wymieszać na jednolitą masę. Następnie ugniatać. Aby się masa nie przyklejała do rąk natłuścić je kremem lub włożyć rękawiczki.

Porcelana szybko wysycha, ale przechować ją można przez kilka dni szczelnie zamkniętą lub w folii.

Masa porcelanowa bez kleju z sody

Składniki: opakowanie sody oczyszczonej, 50 g mąki ziemniaczanej, 60 ml wody.

Wymieszać składniki syplikie dodać wodę. Następnie podgrzać masę do uzyskania jednolitej konsystencji po czym wyjąć na posypyany mąką blat. Masę można wałkować i wycinać z niej za pomocą foremki. Suszyć po ok. 12 godzin z każdej strony.

Masa solna bez soli

Składniki: 1/2 szklanki sody, 1/4 szklanki mąki kukurydzianej, 1/2 szklanki ciepłej wody

W małym garnuszku wymieszać suche składniki i dolać wodę. Całość podgrzać na małym ogniu mieszając, aż masa zgęstnieje i zacznie odchodzić od brzegów.

Masa solna

Składniki: szklanka mąki, szklanka soli, ok. 1/2 szklanki wody

Wszystkie składniki mieszamy stopniowo dodając wody. Wyrabiamy ciasto do momentu, aż będzie zwarte i elastyczne. W celu dodania większej elastyczności można dodać 1-2 łyżki oleju.

Masa papierowa

Składniki: 2 wytłaczanki po jajkach (po 10 i 6 jajach), 300 ml woku, kubek mąki ziemniaczanej, 3 łyżki oliwki dla dzieci, 1/2 kubka mąki pszennej

Namoczone wcześniej wytłaczanki odcisnąć z wody i porwać na kawałki. Następnie dodać wikol i mąkę ziemniaczaną oraz oliwkę. Po zmiksowaniu składników dodać połowę mąki pszennej i ponownie miksować. Resztą mąki posypać blat stołu wyłożyć masę i zagnieść ręcznie.

Ciecz nienewtonowska

Składniki: 1kg mąki ziemniaczanej, 06-07l wody.

Połączyć mąkę ze stopniowo dodawaną wodą. Masa nie wyschnie jeżeli będzie przechowywana w zamknięciu. Można ją również zabarwiać .Materiał ten rzucony odbija się od twardych powierzchni mocno uderzony pęka jak ciało stałe natomiast w spoczynku zachowuje się jak ciecz.

Slime czyli glut

Składniki: 100 ml kleju w płynie, kilka kropel barwnika, szczypta brokatu, w oddzielnej miseczce połączyć ze sobą 2 łyżki płynu do płukania soczewek i 1 łyżeczkę sody

Połączyć wszystkie składniki , wymieszać aż do zgęstnienia.

To bardzo rozciągliwa, elastyczna masa plastyczna. Jest wilgotna i lepka. Masę można ugniatać, rozciągając, tworzyć różne kształty robić bańki wkładając w masę słomkę.

Slime z pianki do golenia

Składniki: 100 ml kleju w płynie, pianka do golenia, w oddzielnej miseczce 2 łyżeczki płynu do płukania soczewek, 1 łyżeczka sody

Energicznie wymieszać dwa składniki do połączenia i uzyskania jednolitej elastycznej slime.

Slime bez kleju

Składniki: łyżka jogurtu naturalnego, 3 łyżki mąki ziemniaczanej, ozdobne dodatki np. brokat

Ten slime jest mniej elastyczny i szybciej się rwie.

Slime z kleju w sztyfcie i kredek woskowych

Składniki: cały wyjęty klej z tuby pokrojony w plastry, kredka woskowa, łyżeczka wody, łyżka płynu do prania

Wszystkie składniki oprócz płynu do prania wstawić do mikrofali na 15-20 sekund. Po wyjęciu wymieszać do połączenia składników. Następnie pomału dodać płynu do prania i wymieszać do połączenia składników. Potem ugniatać w palcach, aż masa nabierze elastyczności. Odłożyć na 5-10 minut, aby nieco przeszła.

Slime z pasty do zębów i bez płynu do soczewek

Składniki: 5-7 ml kleju w płynie, tyle samo żelowej pasty do zębów, opcjonalnie barwnik lub brokat

Intensywnie mieszać, aż masa zacznie odstawać do miski. Jeżeli będzie się lepić można dodać więcej pasty.

Zabawy plastyczne z wykorzystaniem różnych mas wspaniale rozwijają wyobraźnię i pomysłowość dziecka. Uczą cierpliwości i skupienia. Jednocześnie zajmując ręce wyciszają, odśrodkowują. Wraz z dziećmi można testować, eksperymentować z innymi składnikami tworzyć własne masy. Może to też być praca grupowa ucząca współodpowiedzialności, ale i przestrzegania zasad, porządkowania miejsca pracy. Przede wszystkim masy plastyczne usprawniają dziecko sensorycznie rozwijając zmysł dotyku poprzez wałkowanie, zagniatanie, ściskanie, lepienie. Rozwija się również mała motoryka, pracują dłonie, palce. W ten sposób stosując masy plastyczne w pracy z dziećmi wspomagamy rozwój dziecka. Poprzez angażującą zabawę przygotowuje się ono do odbierania bodźców z otaczającego.

STYMULOWANIE WSZECHESTRONNEGO ROZWOJU MŁODSZYCH UCZNIÓW POPRZEZ AKTYWNOŚĆ PLASTYCZNO - TECHNICZNĄ.

Małgorzata Lech - doradca metodyczny edukacji wczesnoszkolnej MODM BCE

*„Obrazek, który dziecko rysuje czy maluje
jest czymś więcej niż bazgraniem na papierze;
w chwili tworzenia stanowi on wyraz całej osobowości dziecka...”
(V. Lovenfeld, V.I. Brittain)*

Wstęp

... Nieodzownym elementem codziennych doświadczeń uczniów w klasach I–III są wszelkie działania wykorzystujące mnogość technik plastycznych. Istotą edukacji plastycznej jest umożliwienie dzieciom postrzegania wartości wizualnych, które zawarte są w otoczeniu oraz w naturze. Uczeń przez ich przeżywanie rozwija swoją sferę duchową. Dzieci, mając naturalną potrzebę wyrażania swych doznań wewnętrznych, wykorzystują do tego techniki plastyczne, muzykowanie czy działania konstrukcyjne. Znaczenie tych działań jest równorzędne z aktywnością polonistyczną czy matematyczną, a dzięki integracji czynnościowej, organizacyjnej i metodycznej działania te wspomagają rozwój mowy i myślenia...

... Istotą edukacji technicznej jest praca dziecka, a podejmowane przez dziecko zadania techniczne prowadzą do konstrukcji form użytkowych. Te zaś nauczyciel włącza do kolejnych działań jako materiał dydaktyczny, ukazując dzieciom ich funkcjonalność. Nadrzędna wartość zadań technicznych to określone umiejętności oraz sprawności techniczne, w tym manualne...

(Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej z dn. 14 lutego 2017r.)

Wychowanie plastyczne jest nieodłącznym elementem procesu wychowania w przedszkolu i w szkole. Wiąże się ono ściśle z wychowaniem umysłowym, społeczno-moralnym, zdrowotnym i estetycznym.

Aktywność plastyczna rozwija pamięć wzrokową dziecka, kształci spostrzegawczość i umiejętność obserwacji, bogaci procesy poznawcze, wpływa tym samym na jego rozwój umysłowy. Podczas zajęć plastycznych dzieci rozwijają swoje zainteresowania, wyrabiają wrażliwość artystyczną, nabywają umiejętność wyrażania obserwowanych zjawisk różnymi środkami plastycznymi oraz posługiwania się różnymi technikami, uczą się estetyki wykonania prac. Ćwiczą koordynację wzrokowo – ruchową, sprawność grafo-motoryczną, tak ważną podczas nauki pisanie - „ćwiczą rączkę”, wypracowują prawidłowy chwyt narzędzia. Działania plastyczne są dla dziecka okazją do swobodnej twórczości, uczą je jak korzystać z wyobraźni oraz jak wyrazić swoje marzenia.

Ważne aspekty tworzenia warunków organizacyjno – porządkowych, które zachęca i zainspirują uczniów do tworzenia:

- Tematyka prac plastycznych powinna być bliska dzieciom – im młodsze dziecko, tym bliższy mu krąg tematyczny, z którym wiąże się jego codzienne doświadczenia. Będzie to środowisko domowe (mama, tata, babcia, rodzeństwo, moja rodzina, moje zwierzątko...), środowisko przyrodnicze (jesienne/zimowe/wiosenne drzewo, owoce, warzywa, pogoda, łąka, kwiat), środowisko geograficzne i społeczno – kulturowe (zawody ludzi, krajobrazy, zabytki, zwyczaje i tradycje ...)
- Podany temat powinien wzbudzić ciekawość i emocje, nawiązywać do przeżyć dzieci, wywołać nastrój sprzyjający tworzeniu pracy plastycznej. Inspiracją mogą być obserwacje przyrodnicze, tekst literacki, sztuka teatralna, dzieła sztuki, bieżące wydarzenia rodzinne i szkolne, ...
- Stopień trudności zadań powinien być dostosowany do możliwości dziecka tak, aby stanowił on wyzwanie do tworzenia i pozwolił odnieść sukces. Zbyt łatwe i zbyt trudne zadania działają zniechęcająco, dlatego trzeba je dobrze przemyśleć i zaplanować. Nauczyciele, którzy dają zbyt trudne zadanie plastyczne pozbawiają dzieci podejmowania prób i błędów oraz poczucia sprawczości. Często też wyręczają dzieci podczas pracy.
- Nie należy prezentować dzieciom

wzorów gotowych prac, ponieważ będą starały się odtworzyć pracę, wykonać taką samą/podobną, a nie stworzyć własną. Nauczyciel powinien odwołać się do przeżyć dzieci, ich emocji, wykorzystania kształtów, kolorów oraz zainspirować przed rozpoczęciem pracy i udzielić zrozumiałego instruktażu.

- Gotowe prace plastyczne należy eksponować. Dzieci nie powinny tworzyć „do szuflady”. Wszystkie prace powinny być wywieszone/wystawione. Galerię można stworzyć w klasie, na korytarzu. Niedopuszczalny jest wybór „najładniejszych”
- Unikajmy oceniania i określania kryteriów. Proces tworzenia jest ważniejszy od efektu. To właśnie tworzenie daje poczucie spełnienia i sprawczości.
- Powinniśmy dołożyć wszelkich starań, aby dzieci zaciekawiać, inspirować, wyzwalać twórczy potencjał i aranżować sytuacje, w których **każde** dziecko doświadczy radości tworzenia.

Prace plastyczne z wykorzystaniem farb.

Malowanie farbami to aktywność, która rozwija wyobraźnię, kreatywność, zdolności manualne i motorykę małą. Proces malowania pozwala dzieciom wyciszyć się i zrelaksować, jest szukaniem sposobu wyrażania siebie, jest ujściem dla emocji, zarówno tych pozytywnych jak i negatywnych, ma wpływ na wzrost samooceny. Im więcej dziecko maluje, tym częściej odkrywa wpływ różnych technik na

wynik. To z kolei przyczynia się do zrozumienia dzieł sztuki w dorosłym życiu.

Malowanie jest przyjemne i satysfakcjonujące, co pomaga zachęcić dzieci do uczenia się i rozwijania innych umiejętności w szkole. To niezwykle ważne na początkowym etapie edukacji. Pisanie pędzlem może być często pierwszym krokiem w nauce pisania, dlatego ważne jest, aby małe dzieci miały przyjemne zajęcia, które zachęcą je do dalszej nauki.

Uczenie się nazw podstawowych kształtów, wzorów i kolorów pozwala doświadczać, jak te kształty pasują do siebie, aby tworzyć różne obrazy lub jak mieszać kolory, aby tworzyć nowe. Rysowanie linii, mieszanie kolorów, malowanie pozwala dzieciom rozwijać sprawności motoryczne oraz koordynację wzrokowo – ruchową.

Planowanie prac pomaga dzieciom rozwijać umiejętność zarządzania posiadanymi zasobami: wykorzystywane kolory, format papieru, narzędzie do malowania – pędzel, patyk, palce, gąbka, balon, zgnieciony papier, itp? Pomaga też rozwijać umiejętność krytycznego myślenia oraz dokonywać wyborów i samodzielnie ustalać, co działa, a co nie. Wnioski wyciągane podczas malowania dzieci mogą zastosować w ramach innych edukacji oraz w życiu społecznym. Pozwólmy więc dzieciom „doświadczać”.

Częste malowanie farbami, podobnie jak czytanie książek, pozwala puścić wodze fantazji, oferując w zamian radość i satysfakcję z tworzenia.

Prace plastyczne z wykorzystaniem wycinanek i wydzieranek.

Wycinanki i wydzieranki rozwijają uzdolnienia dekoracyjne, wyobraźnię, sprawność palców i dłoni. Techniki te wymagają użycia kolorowego papieru (w różnych odcieniach), kolorowych i czarno - białych gazet, bibuły, tkanin (w tym o różnych wzorach i fakturze).

Techniki wycinankowe wymagają od dziecka posługiwania się nożyczkami i wycinania zamierzonych kształtów (okrągłych, ostrych, o różnej wielkości) bez uprzedniego narysowania tego elementu.

Rodzaje wycinanek: z kolorowego papieru (o jednej i różnych barwach), ze starych gazet i czasopism (czarno – białych i kolorowych), o wskazanych kształtach figur geometrycznych.

Oprócz wycinanek z papieru, stosuje się również wycinanki z tkanin. Z różnobarwnych materiałów dzieci tworzą ciekawe kompozycje złożone z różnych faktur i wzorów.

Wydzieranka stanowi odrębną technikę w zajęciach plastycznych. Stwarza okazję dzieciom do rozwijania koordynacji ruchowo – wzrokowej oraz do ćwiczenia rąk, a przede wszystkim mięśni palców. W toku układania wydzieranek kształtują się pojęcia, rozwijają zdolności spostrzegania, wyrabia się zręczność palców.

Wydzieranka jest techniką atrakcyjną, ale trudną. Przyklejanie nierówno wydartych kawałków papieru wymaga od dzieci nie tylko technicznej wprawy i cierpliwości. Wymaga przede wszyst-

kim umiejętności spostrzegania zaplanowanej kompozycji, której proces tworzenia trwa dosyć długo. Nauczyciel może zaplanować więc pracę w parach lub grupach.

Prace plastyczne z wykorzystaniem mazaków, pasteli i innych kredek.

Rysowanie to jedna z prostszych twórczych aktywności plastycznych, ale bardzo ważna dla wszechstronnego rozwoju dziecka.

Rozwija wyobraźnię i planowanie przestrzenne, wzmacnia wiarę w swoje umiejętności, ćwiczy koordynację wzrokowo – ruchową, uczy prawidłowego chwytu narzędzia, trenuje pamięć i spostrzegawczość, uczy precyzji i skupienia, pozwala przełać swoje emocje i spostrzeżenia na papier. Rysowanie to także sposób na wyciszenie. Ta prosta aktywność plastyczna relaksuje, odpręża, rozwija wrażliwość i poczucie estetyki.

Rysowanie i malowanie różnego rodzaju kredkami to dla dzieci ważne ćwiczenia motoryki. Kolorowanie uczy trzymania w odpowiedni sposób kredki oraz panowania nad nią. Skoordinowanie ruchów i malowanie bez wychodzenia za linie, to ważne umiejętności, niezbędne w dalszej edukacji dziecka.

Swobodne rysowanie i malowanie pozwala dzieciom przedstawić świat na swój własny sposób.

Gotowe kolorowanki pozbawiają dzieci tej możliwości. Chociaż ćwiczą precyzję ręki, to narzucają sposób przedstawiania świata i podają dziecku gotowe rozwiązania. Kolorowanka to jedynie techniczne ćwiczenie manualne z uży-

ciem kredek bez możliwości rozwijania dziecięcej wyobraźni.

Prace plastyczne z wykorzystaniem techniki kolażu.

Kolaż to wyjątkowo interesująca technika, podczas której dzieci tworzą z różnych materiałów, takich jak gazeta, włóczka, papier, sznurek, futro, tkaniny, tapety, wstążki, koraliki, pióra, ... Dobierają materiały według własnych pomysłów i tworzą z nich kompozycje. Mogą również domalować farbami pewne elementy, które uzupełnią całość. Wielość kolorów i faktur pobudza wyobraźnię i inwencję twórczą. Wycinanie drobnych elementów usprawnia motorykę a ich komponowanie wyrabia poczucie estetyki.

Łączenie kilku technik plastycznych daje bardzo ciekawy efekt. Dla dzieci to szczególnie plac zabaw, na którym doświadczają i urzeczywistniają swoje fantazje.

Wykonywanie prac techniką kolażu jest bardzo proste i ciekawe. Może stać się okazją do zabawy nie tylko z rówieśnikami w szkole, ale również z rodziną w domu.

Prace plastyczne z wykorzystaniem plasteliny, modeliny, gliny, masy solnej.

Zabawy plasteliną i innymi masami plastycznymi to nie tylko wspólna aktywność dla młodszych i starszych dzieci, ale również wszechstronne wsparcie ich rozwoju.

Zabawy masami plastycznymi przynoszą same korzyści: uruchamiają wyobraźnię, myślenie przestrzenne i krea-

tywność, ćwiczą koncentrację, wycisza ją, doskonałą sprawność manualną, a przede wszystkim sprawiają wiele radości.

Dziecko, ugniatając plastelinę, modelinę czy masę solną, robi to obiema rękami, a to stymuluje współpracę obu półkul mózgowych. Ma to bezpośredni wpływ na sprawność umysłu.

Lepienie to idealny sposób na poprawę sprawności motoryki małej bez względu na wiek dziecka. Wpływa bowiem w kolejnych latach na wiele czynności wymagających dużej precyzji: zapinania guzików, posługiwania się sztućcami, pisania kształtnych liter, rysowania figur geometrycznych. Dzieci ćwiczą sprawność ruchową palców i dłoni, napinanie i rozluźnianie mięśni oraz ruchy nadgarstka, przedramienia i ramienia. Wykonywanie postaci, czy też zwierzątek z masy wymaga precyzji, co dla młodszych dzieci jest dużym wyzwaniem.

Wspólne lepienie z kolegą/koleżanką to również dobra okazja do tego, aby rozwijać umiejętności komunikacyjne.

Podczas zabaw masami plastycznymi nie narzucajmy dziecku sposobu wykonania zadania. Pozwólmy, aby dziecko samo wyszło z inicjatywą i wykorzystało maksymalnie swoją wyobraźnię. Efekt pracy może być niedoskonały z punktu widzenia osoby dorosłej, ale najważniejsze, że podoba się dziecku.

Prace plastyczne – techniczne o charakterze użytkowym.

Młodsze i starsze dzieci przeżywają podczas tworzenia radość i zadowolenie a efekty działań motywują je

do dalszych poszukiwań. Wychodząc temu naprzeciw należy proponować dzieciom różnorodne prace plastyczne i plastyczno – techniczne o charakterze użytkowym, aby dać im możliwość eksperymentowania różnymi materiałami plastycznymi, barwą, kształtem, wielkością, przestrzenią, fakturą, przedmiotami, darami przyrody...

Prace użytkowe pobudzają kreatywność uczniów, pozwalają odkrywać przyjemność tworzenia i cieszyć się uzyskanym efektem. Wyrabiają umiejętność planowania, organizowania warsztatu własnej pracy oraz ekonomicznego wykorzystania materiałów.

Prace użytkowe dzieci mogą wykonywać indywidualnie oraz w grupie. Stosowanie zróżnicowanych form pracy pozwala uczniom doświadczać nowych możliwości tworzenia, wspólnego planowania zadania oraz uwzględniania różnych potrzeb i możliwości członków grupy. Jakie prace plastyczne o charakterze użytkowym mogą wykonać dzieci?

Oto kilka propozycji:

zakładki do książek, ramki na zdjęcia, laurki i upominki na różne okazje, kartki świąteczne, ozdoby związane ze Świętami Bożego Narodzenia i Wielkanocy (płaskie i przestrzenne), maski karnawałowe, elementy dekoracyjne związane z porami roku, kompozycje jesienne z wykorzystaniem materiałów przyrodniczych (płaskie i przestrzenne), kukielki, plakaty, makiety, witraże, emblematy o charakterze patriotycznym...

Prace użytkowe wykonane przez dzieci powinny być maksymalnie wykorzystane: konkursy, wystawy, upominki, jako

elementy dekoracji podczas spotkań i uroczystości szkolnych. Dzieci powinny znać cel tworzenia i widzieć efekt swojej pracy. Ekspozycja „małych i wielkich dzieł” pokaże ich funkcjonalność i zmotywuje dzieci do kolejnych wyzwań.

Bibliografia

1. Barff U. Burhardt I., *Każde dziecko to potrafi*, Warszawa 1992.
2. Jabłońska A., *Zabawy plastyczne*, Świat Książki, Warszawa 1997.
3. Jąder M., *Techniki plastyczne rozwijające wyobraźnię*, Impuls 2005.
4. Kalbarczyk A., *Zabawy ze sztuką*, Impuls 2005.
5. Kitlińska Z., *Rozwijanie ekspresji plastycznej*, „Blżej przedszkola” 2002/6
6. Krauze – Sikorska H., *Edukacja przez sztukę. O edukacyjnych wartościach artystycznej twórczości dziecka*, Wydawnictwo Naukowe, Poznań 2006.
7. Kupisiewicz Cz., *Podstawy dydaktyki ogólnej* PWN, Warszawa 1977.
8. Lewicka J., Czajkowski S., *Zajęcia plastyczne z dziećmi klas początkowych*, NK 1971.
9. Llimos Ploter A., *Plastyka dla dzieci*, Wydawnictwo Arkady, Warszawa, 2011.
10. Lowenfeld V., Brittain W.L., *Twórczość a rozwój umysłowy dziecka*, PWN, Warszawa 1976.
11. Marcinkowska K., *Barwne fantazje*, WSiP 1993.
12. Misiurska A., *Kalendarz plastyczny w przedszkolu*, WSiP, Warszawa 1993.
13. Tyszkowa M., *Wartości w świecie dziecka i sztuki dla dziecka*, PWN, Warszawa-Poznań 1984.

GRY I ZABAWY JĘZYKOWE – JĘZYK ROSYJSKI cz. II

Piłka plażowa i kolory.

Barbara Osipczuk - doradca metodyczny jęz. Rosyjskiego MODM BCE

Klasyczną piłkę plażową można wykorzystać do fajnej zabawy. Zabawa polega na nazywaniu kolorów, które chwyci uczeń obiema rękami, dodatkowo można zapytać np. o 3 rzeczowniki w złapanych kolorach.

Popularne klasy.

Starą i ciągle lubianą grę w klasy można także rozegrać po rosyjsku wymawiając w tym języku cyfry i czasowniki opisujące ruch.

Gra planszowa na chodniku.

Rysujemy kredą na chodniku pola do gry planszowej, na polach umieszczamy napisy lub symbole z zadaniami do wykonania. Może to być wypowiedzenia pojedynczego zdania na jakiś temat, np. *мой день*, albo nazwanie 3 produktów spożywczych po rosyjsku, albo polecenie dotyczące aktywności fizycznej np. *иди к учителю*. Dostosujcie polecenia do poziomu uczniów. Na poszczególne pola można dostawać się za pomocą kostki i wyrzuconych na niej liczby kroków. Te kroki liczymy oczywiście po rosyjsku.

Kategorie

Uczniowie stają w dwóch rzędach gęsiego - dwie drużyny. Ostatnia osoba w rzędzie otrzymuje piłkę i podaje do przodu, ale tylko wtedy, kiedy powie odpowiednie słowo - np. gramy w zwierzaki/ meble/ sporty, itd. Słowa nie mogą się powtarzać. Kiedy piłka dochodzi do pierwszej osoby, ta osoba biegnie na koniec rzędu i zaczyna od początku - można za każdym takim przejściem zmieniać typ słów, które mówimy,

wcześniej zapisujemy je np. kredą na boisku. Ustalamy miejsce, gdzie będzie meta. Drużyna, która pierwsza dotrze do mety wygrywa.

Kalambury

Na powietrzu świetnie sprawdzają się kalambury, zarówno pokazywane, jak i rysowane - wystarczy wziąć kredę.

Kółko krzyżyk

Kółko i krzyżyk: Kredą rysuję tabelę, na której wypisuję dziewięć kategorii. Uczniowie są podzieleni na dwie drużyny - dana drużyna wybiera kategorię, jedna osoba staje na wybranym polu - czytam pytanie, drużyna odpowiada i dzięki temu może zaznaczyć sobie na polu kółko/krzyżyk.

Słowo na literę

Jeśli nie jest wietrznie, to możemy wykorzystać na powietrzu balon. Uczniowie stoją w kole, podajemy jakąś literę alfabetu, a uczniowie odbijają balonik - mogą go odbić tylko wtedy, kiedy wypowiadają słowo. Słowa nie mogą się powtarzać. Liczymy czas, kiedy balon jest w powietrzu, a uczniowie starają się pobić rekord.

Konspekt lekcji chemii w klasie I liceum ogólnokształcącego (poziom podstawowy)

Aneta Wilczewska – doradca metodyczny chemii MODM BCE

Dział: Roztwory

Temat: Roztwory jako specyficzny rodzaj mieszanin. Sposoby wyrażania stężeń roztworów.

Cel ogólny lekcji: Zapoznanie z rodzajami mieszanin, które tworzą się podczas rozpuszczania ciał stałych i cieczy w wodzie oraz sposobami określania stężeń roztworów.

Osiągnięcia uczniów – po zajęciach uczeń:

- wskazuje różnice we właściwościach roztworów i zawiesin;
- tłumaczy, jaki wpływ na rozpuszczanie substancji stałych ma budowa polarna wody;
- podaje przykłady roztworów oraz zawiesin spotykanych w życiu codziennym;
- wskazuje różnice między roztworem właściwym a roztworem koloidalnym;
- podaje przykłady roztworów koloidalnych;
- wyjaśnia, co to jest emulsja;
- otrzymuje emulsję i podaje przykłady emulsji spotykanych w życiu codziennym.
- podaje wzór na obliczanie stężenia procentowego i molowego

Środki dydaktyczne

- *Doświadczenie 1.:* 5 zlewek, 5 bagietek, piasek, mąka ziemniaczana, rozdrobniona kreda, KMnO_4 , K_2CrO_4 , woda.
- *Doświadczenie 2:* latarka, roztwór KMnO_4 , żelatyna, mleko, sól kuchenna
- *Doświadczenie 3.:* 2 probówki, olej jadalny, aceton, woda.
- *Doświadczenie 4.:* butelka z wodą gazowaną,

Przebieg lekcji

- Badanie rozpuszczania ciał stałych w wodzie – przeprowadzenie doświadczenia 1 i otrzymanie zawiesiny i roztworu.
- Omówienie właściwości roztworów i zawiesin.
- Wprowadzenie i wyjaśnienie pojęć: roztwór właściwy i roztwór koloidalny.
- Wyjaśnienie, czym się różni roztwór właściwy od roztworu koloidalnego. –doświadczenie 2
- Podanie przykładów koloidów znanych z życia codziennego.

- Przypomnienie budowy cząsteczki wody i wyjaśnienie jej wpływu na rozpuszczanie kryształów o budowie jonowej
- Badanie rozpuszczalności cieczy w wodzie – doświadczenie 3
- Wyjaśnienie, co to jest emulsja, podanie przykładów emulsji spotykanych w życiu codziennym.
- Potwierdzenie obecności gazów rozpuszczonych w wodzie – doświadczenie 4
- Wprowadzenie wzorów na obliczanie stężenia molowego i procentowego
- Rozwiązywanie zadań dotyczących stężenia molowego i procentowego
- Podsumowanie lekcji -podsumowanie przez uczniów nowo poznanych wiadomości, Wyszukiwanie w przyrodzie przykładów wykorzystania mieszania się substancji - burza mózgów.
- Zadanie pracy domowej z podręcznika.

Konspekt lekcji religii prawosławnej z wykorzystaniem podręcznika „Nasze spotkania z Bogiem”

Mirosława Pietkiewicz - doradca metodyczny religii prawosławnej MODM BCE

Temat lekcji: Bóg stworzył świat

Klasa: III – szkoła podstawowa

Cel główny:

dostrzeganie piękna świata, stworzonego przez Boga i dziękczynienie Stwórcy.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- czyta ze zrozumieniem tekst o stworzeniu świata,
- analizuje przeczytany tekst,
- opowiada o różnorodności stworzenia,
- podaje przykłady piękna rzeczy stworzonych,
- wymienia formy wyrażania wdzięczności Bogu Stwórcy,
- definiuje pojęcia: Psalterz i psalm,
- dokonuje analizy wybranego fragmentu Psalmu 103,
- uzasadnia obowiązek dbałości przez człowieka o świat przyrody,
- wymienia sposoby ochrony przyrody związane z codziennym życiem chrześcijanina.

Metody pracy: ekspozycja, opowiadanie, pogadanka, praca z tekstem, gry i zabawy dydaktyczne, metoda problemowa klasyczna.

Formy pracy: indywidualna, zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- Pismo Święte: Rodz. 1, 1-25; Ps. 103, 1-24,
- podręcznik *Nasze spotkania z Bogiem*,
- tablice z imionami uczniów, hasła z napisami „Bóg stworzył świat”, wersety z Psalmu 103,
- magnetofon/CD,

- nagranie melodyczne Psalmu 103, rozpoczynającego nabożeństwo wieczorne,
- szary papier i kredki,
- kompozycja tematyczna: wazon z kwiatami, kamienie, kasztany, liście, czasopisma o przyrodzie, ilustracje zwierząt

Święta cerkiewne: 1/14 IX – początek roku cerkiewnego

Czas zajęć: 2 x 45 min.

Czynności przygotowawcze do lekcji

Wcześniej, w domu nauczyciel powinien przygotować wszystko, co jest niezbędne do przeprowadzenia zajęć w klasie: tablice z imionami uczniów, rekwizyty do wystawy tematycznej, napis na dużej kartce papieru: „Bóg stworzył świat”; kartki z wybranym wersetem Psalmu 103 oraz szary papier i kredki.

Środki dydaktyczne – prezentacja kompozycji tematycznej

W sali katechetycznej należy wyznaczyć specjalny stół lub inne miejsce, na którym podczas zajęć będą prezentowane uczniom przedmioty tworzące kompozycję tematyczną. Pomoże to w wizualnym zobrazowaniu tematu lekcji.

W celu przeprowadzenia pierwszych zajęć proponujemy stworzenie następującej kompozycji: w centrum stołu stawiamy wazon z kwiatami, wokół niego rozkładamy kamyczki, ładne liście, kasztany, dowolne czasopisma o przyrodzie, ilustracje zwierząt. Przed rozpoczęciem lekcji proponujemy

uczniom, aby zbliżyli się do przygotowanej wystawy i dokładnie obejrzeeli, znajdujące się na stole przedmioty.

Właściwym uzupełnieniem prezentacji będzie włączenie cichego podkładu muzycznego, np. Psalmu 103, rozpoczynającego nabożeństwo wieczorne.

Wprowadzenie do tematu

Zaproponujemy wszystkim uczniom, aby stanęli (jeżeli pozwalają na to warunki lokalowe) w kręgu przed ławkami. Rozdamy tablice z imionami, a następnie prosimy, aby każdy z nich przedstawił się i opowiedział o sobie: czym lubi się zajmować, jak spędza wolny czas, jakie są jego zainteresowania i ulubione zabawy.

Analiza tekstu zredagowanego na podstawie Pisma Świętego

Tematem zajęć jest stworzenie świata, ukazanie jego piękna oraz roli Stwórcy. Wykonywając materiał pierwszej lekcji z podręcznika, postaramy się ciekawie opowiedzieć lub przeczytać dzieciom tę historię. Następnie proponujemy uczniom wykonanie zadań znajdujących się w podręczniku (str. 7).

Realizacja głównego tematu lekcji

Zanim przystąpimy do realizacji głównego tematu lekcji, musimy wyjaśnić dzieciom, czym są psalmy i omówić strukturę Psalterza. Wspólnie odnajdujemy w Psalterzu Psalm 103. Po wykonaniu tych czynności, przeczytajmy go w skupieniu, zatrzymując się na szczególnie ważnych i interesujących treściach (obrazach). Następnie zainicjujemy rozmowę o pięknie i różnorodności przyrody. Korzystając z pytań ze str. 6 w podręczniku, postaramy się szerzej rozwinąć ten temat.

Jeżeli uczniowie lubią wykonywanie prac plastycznych, proponujemy im wspólne przygotowanie dowolną techniką ilustracji na temat „Świat stworzony przez Boga”. Na koniec należy zwrócić uwagę uczniów na formy dziękczynienia Bogu za stworzenie otaczającego nas świata.

Uczestnictwo w życiu Cerkwi

Należy zwrócić uwagę uczniów na tę część lekcji, w której opowiadamy o obowiązkach ludzi wobec przyrody. Wyjaśnijmy im, jak prawosławni w monasterach i parafiach przejawiają troskę wobec otaczającej przyrody oraz całego Bożego stworzenia. Ich głównym zadaniem jest modlitwa, ale oprócz niej pomagają oczyszczać rzeki, sprzątać śmieci w parkach, porządkują otoczenie wokół swoich domów.

Zapytajcie dzieci, w jaki sposób oni mogliby pomóc, aby otaczający nas świat był piękniejszy i stał się bardziej przyjazny do życia dla wszystkich Bożych stworzeń? Jak powinniśmy dziękować i wychwalać Boga za Jego dary oraz troszczyć się o świat, w którym żyjemy?

Przeczytajcie razem z uczniami przytoczony w tekście na str. 8 werset z Psalmu 103. Niech chętni nauczą się go na pamięć. Zaśpiewajcie ten fragment tak, jak się go śpiewa na nabożeństwie wieczornym w cerkwi.

W kręgu rodziny

Na zakończenie zajęć powinniśmy ponownie obejrzeć z uczniami wszystkie wypracowane materiały. Poprośmy dzieci, aby opowiedziały w domu rodzicom o tym, czego dowiedziały się o stworzonym przez Boga świecie, a także o zadaniach, które realizowały podczas lekcji.

To, czego uczniowie nie zdążyli uzupełnić na zajęciach, powinni dokończyć w domu razem z rodzicami.

Postaramy się poznać osobiście rodziców naszych uczniów. Przy okazji spotkania można wyjaśnić specyfikę i szczególne znaczenie rozdziału podręcznika „W kręgu rodziny”.